

אילי המלחמה של ושינגטון

שכינונו בפועל את המאמץ — מזה, ואלה שהפריעו במזיד לתהליך הייצור — מזה. אותם האנשים, שעמדו בראש „מועצת הייצור המלחמתי“ (War Production Board) נבחרו, שמה יוצר, חלילה, מצב של כושר-ייצור כה רב, אשר יהיה עולה על הצרכים של תעשיית ימי השלום.

הספר כולו כתוב בנימה של זעף והאשמה; ויש פעמים שאין קטון טורח אפילו לבסס את האשמותיו. אך האשמות אלה מוצאות, מאלהן, את ביסוסן בכרך המתאים של הדו"ח הרשמי של „מועצת הייצור המלחמתי“, המוסמכת, אשר במספרים ועובדות יבשות מאשר כל טענה הכלולה בספרו הבקורתי והמר של קטון ואף ציון עובדה זאת — לא מאחד העתונים הפרוגרסיביים המובהקים של אמריקה לזק (שגם הם עמדו בתכלית על תכנון ומשמעותו של הספר) כי אם, שוב, מאותו „עתון רגלים“, המשלב יחד את ספרו של קטון ואת הדו"ח הרשמי על הייצור, ומסיק מהם את המסקנות הנ"ל.

בד בבד עם תיאור ההיאבקות גופה, על השליטה במנגנון המרכזי של ייצור המלחמה ועל כיוונו לאפיקים „רצויים“, מתוארים ע"י המחבר המאמצים שעשו אילי המלחמה כדי להזיז את הציבור האמריקני ביחס למהלך המלחמה בכלל ובמאמצי הייצור בפרט — ע"י סילוף שיטתי ומכוון של העובדות ותיאור תמונה ורודה ומרגעת מדי. „היתה זו, מלחמה פסיכולוגית“ ללא כחל ושרק שכוונה אל העם האמריקאי גופו, ושנועדה להרחיק את הגייסות הלוחמים מראית המציאות, ולהסתיר מהם את המשמעות האמתית של המאבק הפנימי, שהתנהל על ענייני המדינה ועל מידת טובת ההנאה של שכבה מצומצמת מכלכלת המלחמה.

העובדה כי במה צבאית מובהקת, הנחשבת בוראי על אותו אגף בחברה האמריקאית הנוטה יותר לשמרנות, לאי-הרפת ניגודים פנימיים ולנוסחה פטריוטית כוללת, היא שבאה להבליט את הקשר הבלתי-טהור של תקופת המלחמה בן-שינגטון הבירה — יש בה, ללא-ספק, כדי להציג סימן-שאלה מסויים לגבי כמה מושגים מקובלים שיש להם מהלכים בקרב ציבורנו.

הציבור העברי בארץ שמע רבות על מאמץ המלחמה הכביר של ארה"ב בשנות מלחמת-העולם השנייה, וביחוד על מאמצי הייצור שלהן; אך הוא שמע אך מעט על אותה מערכה שהתנהלה שם „מאחורי הקלעים“, ועל אותם חכמים נפתלים שהפריעו למאמצי הייצור הללו, ואשר יש ואף צימצמום עד מאוד. ויש ענין בעובדה כי דקא „עתון חיל-הרגלים“, הבטאון הרשמית-מחצה של הצבא האמריקאי ובמתה של „התאחדות-הרגלים“, מקדיש ציון מיוחד לספרו של ברוס קטון, „אילי המלחמה של ושינגטון“, ומבליט את הניגוד שבין מאמצי היחידות הלוחמות והעם הפשוט — לבין הקנוניה המתוכננת של אילי ההון לשמור על עמדות-ההנאה שלהם גם בעתות מלחמה ובתוככי משק-המלחמה.

למרות המלאכה הכבירה שעשו מבחינה תעשייתית, תחבורתית, טכנית-צבאית ואופרטיבית, במלחמה — לא יצאה ממנה המדינה האדירה בהרגשת מנוחת. לפי דברי המחבר: „יצאנו מן המלחמה נבוכים ומבולבלים, לא בטוחים לגבי מה שעשינו, ונבוכים עוד יותר לגבי הבעיה של המשך דרכנו. ניצחנו במלחמה, מבלי שהרגשנו שלא היתה זו מלחמה רגילה אלא, בעצם: „מהפכה עולמית“, — אחת מנקודות-המפנה בהתקדמות האנושית, ניתוח התודות הישנות — תביעה גמרצת לשנות את המוסדות הקיימים ולהתאימם לצרכים הנצחיים של המין האנושי“.

מראשיתה של המלחמה התנהל באמריקה מאבק עקרוני בין שתי קבוצות אנשים שתפסו את עמדות-המפתח במאמץ המלחמתי. המחלוקת ביניהן היתה, בעצם, לגבי מטרות המלחמה, ועל כן גם לגבי שיטות ניהולה וגם לגבי התכניות לקראת התקופה שלאחריה. הקבוצה הראשונה האמינה — כדברי המחבר — שהמלחמה היא למען משהו — למען חברה טובה ודמוקרטית יותר; הקבוצה השנייה טענה שהמלחמה היא כנגד משהו — כנגד נאצים ויפנים להלכה, אך למעשה — כנגד כל שינוי שהוא במצב הקיים.

בספרו פורש קטון את כל הפקעת הסבוכה של מאמץ הייצור האמריקני, ומגלה לקורא את כל אלה